

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
DR. BUZA BARNA.

Előfizetési ár:
Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyed évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

A döntés.

A döntés tehát megtörtént, de a kérd s nem arra az oldalra dült a melyre kellett volna; — rossz oldalra dült; nincs tehát egyéb ut számunkra, minthogy az eldöntött kérdést újra felállítsuk és az ellenkező oldalra döntjük el. De ehhez türelem, állhatatosság, ernyedetlen munka kell.

Politikai vitába vonni a király személyét — sem a parlamentben, sem azonkívül — nem helyes. En sem tenném; meg sem említeném, ha ellenfeleink nem kényszerítenének rá. Ők mondják — miután már semmi más érvet ellenünk felhozni nem tudnak, — hogy az önálló magyar nemzeti bank létesítése lehetetlenség, „mert a király határozottan kijelenté, hogy azt soha, semmi körülmények közt meg nem engedni, mert ő nem csak magyar király, de Ausztria császára is“.

Nincs tehát még végleg eldöntve a kérdés, mert ezt nem az alkotmányos magyar király; de az osztrák császár mondhatta csak. Várjunk, míg az alkotmányos magyar király nyilatkozik, meg majd Ausztria népeinek, hogy ő nem csak osztrák császár, de alkotmányos magyar király is.

A döntés hosszas vajadás után akként ütött ki, hogy a kormány

megalakításával mint miniszterelnök Khuen-Héderváry Károly gróf van megbízva. Részletes programját még nem ösmerjük, talán idő előtti dolog az ő szándékairól beszélnünk és arról, mi legyen azokkal szemben a mi magunktartása. Annnyit azonban már is bizonyosnak vehetünk, hogy kormánya tisztán függetlenség-ellenes lesz és így annak irányta pártunk letörtése, — ha lehet — megsemmisítése.

Ez — előre láthatólag — a mostani képviselőházzal lehetetlen, mert pártunk — habár egy részének szerencsétlen elpártolásával megfogya bar, de törve nem — most is egy igen tekintélyes és hatalmas ellenzék lesz és a kik abban a szerencsétlen szakadás után is Justh Gyula derék vezérünk zászlaja alatt megmaradtak — azokról még képzelünk sem lehet, hogy a vég-sőkig meg nem maradnának hűségükben; — tehát minden valószínűség szerint az új kormány rövid idő alatt kénytelen lesz a képviselőház feloszlatását kieszközölni.

Készen kell arra lennünk, hogy a választásokon a rábeszélés, mindennemű nyomás és erőszakoskodás igénybe lesz véve és működésbe téve ellenünk. Vesztegetésről nem szölok, mert sze-

retem feltenni a leendő kormányról — illetőleg Héderváry gróf miniszterelnökről is, hogy aljas ságokhoz nem folyomodik; — hivatalos vesztegetés talán nem lesz. Nemhivatalos igen, az mely az ugy nev. szabadelvű párt uralmát oly sokáig tud fenntartani, t i. a nagybirtokosok vesztegetéseik legelő és faizási és más hasonló kedvezményekkel, — az lesz megint és . . . és . . . hátha ebben kereshetjük az okát annak, hogy az általános választói jog még meg nem valósulhatott . . . ? Azonban — a mostani választóktól, a kik különös képesítés és vagyoni cenzus alapján élvezik választói jogukat, talán még inkább elvárhatjuk, hogy különösen a vesztegetésnek, de általában minden illetékelen befolyásnak hozzáférhetetlenek legyenek, hogy csak a haza, a magyar nemzet javát tartásá célnak és az erre vezető ut és eszközök közt, csak saját fajok, saját érzések, saját meggyőződésök szerint válasszanak.

Kérjük mindenekelőtt azokat a választó polgártársainkat — akik, oly szerencsések, mint a mi saját újhelyi és lizikai kerületbelieink, a kiknek képviselőik megválasztatásuk alkalmával tett ígérethöz és a zászlóhoz — a mely alá állottak — hívek maradtak,

— hogy ugy ugyancsak őket válasszék meg újra minden esetre és bárkivel szemben, már csak azért is, hogy így bizonyítsuk be, miszerint magoktartását teljesen helyesljük.

Ama polgártársainkat pedig — akiknek képviselőik elhagyták zászlóját, vagy eredetileg sem követték azt, a haza szent nevére kérjük, forduljanak el eddigi képviselőjüktől, válasszanak igazi függetlenségit, akinek elvhűségében megbízhatnak.

Bár reméljük, hogy vármegyénk többi függetlenségi képviselői a Khuen-kormány elleni harchoz csatlakozva ezután is érdemessékké lesznek választóik bizalmára.

A kiket pedig a közbizalom ekként megkeres, tartásá köteleességöknek a valódi közbizalom előtt meghajolni, a jelöltséget elfogadni, az elől eltolgatltság, magas kor, vagy egyéb ürügyekkel ki nem térni, hogy a megválasztandó új képviselőház az ország; a nemzet valódi óhaját, valódi kívánságát, valódi szükségletét hangoztassa, attól soha semmi körülmények közt el ne álljon s mindenek előtt a gazdasági önállóságot, első lépésül az önálló magyar nemzeti jegybankot meg is valósítsa.

Választások esetére azonban kérelemmel fordulunk nem csak

Az öngyilkosok szigete.

Irta: Kabos Ede.

II.

Egyszer — akkor már régen usztak — Szervánzkynak ugy rémlett, hogy valahol partot lát s a parton embereket. A leánya haragudott a folytonos kacagása és bosszantása miatt, de most úgy gondolta, hogy illendő megszólítani.

— Látod te is azokat az embereket a parton?

— Látom.

— Mit gondolsz, megmentenek bennünket?

— Azt gondolom, hogy kisebb gondjuk is nagyobb nálunk. Nem érdemes minket megmenteni.

— Gyógyíthatatlan liba! — sziszegett a tenorista, de a leány meglelt csak kacagott halkan, mintha ez volna a betegsége.

A víz most széles jökevedvel, hargogva himbálta testeiket s Szervánkszy egy kissé megijedt, hogy társaitan marad a nagy vizeken, mert a hullámok megszóktatték mellőle a kacagó leányt. De a másik pillanatban egy örvényes hullám

megint egymáshoz csapta őket, s mielőtt még egy szót szólhattak volna, valami nagy hálóba kerültek egyútvé a levegőben. Aztán a háló lassan leereszkedett a feldre, s egy hallgatag nagy ember utánuk nyuit, kiemelte őket a szárazra.

— Hol vagyok? — furolázta Szervánkszy, ahogy a szinpadon szokta.

— Hol vagyok? — esipogta a leány is, mert ő is így hallotta a szinpadon.

Az a hallgatag nagy ember, — testét sötétbarna papi csuha borította, — mely basszusa hangon szólt: — Az öngyilkosok szigetén vagytok.

A tenorista annyi bolond, exotikus operában játszott, hogy most sem akart meglepődni. Annnyit intelligenciával, amennyi egy tenoristától telik, rábámult a nagy papra és semmit sem tudott mondani, de a leány hamar rendbe hozta magát, fejéről a tojáshéjat, szeméből a fűszálakat, testéről a vizászt gyorsan letörölte s vidáman kérdezte: — Elni kell az öngyilkosok szigetén, vagy le kell feküdni, mint a halottaknak?

A nagy pap rideg basszusa annyit mondott:

— Elni kell.

A leány tapsolt örömben.

— Nagyszerű. Hát élni fogok.

Nem öltém meg magamat egy ilyen vén papagály miatt.

Vén papagály, — sziszegett a tenorista s a haját tépni akarta, de észbe jutott, hogy a víz lemosta a parókjait.

A nagy pap egy sziklára ült s nem törődött tovább se a tenoristával, se a kis nyálással. Ugy tetszett, hogy a tengert lesi s hajóját kezébe fogva új érkezőkre várt. Tavoli sziklákon más papok is látszóttak, végtelen sorba annyi pap, mint égen a csillag, mindegyiknek kezében háló s mindegyik hallgatag.

Szervánkszy megállott zavartan, mint aki nem tudja a szerepét. A leány nem törődött vele, kacéran a pap közelébe táncolt.

— Tiszteendő uram, idegenek vagyunk s nem tudjuk a járást. Ha volna olyan kegyes.

A nagy pap félkarját meglendíté s hátrafelé mutatott. Ézen a mozdulaton túl egy szava sem volt. A leány eleinte tovább akart kérdezősködni, de amint hátranézett s az első fordulónál egy asszonyt látott meg,

mást gondolt. Asszony beszédebb lesz. Csinos pukkedit csinált a pap felé s megindult a szigeti asszony irányában. A tenorista lassan utána kullogott.

A fordulónál egyszerre eleven élet fogadta jövevényeket. Népes utcákat láttak, emberek, kocsi, üzletek, templomok köszöntötték s feltűnő legfőlebb az volt, hogy az érg milyen hihetetlenül szürke, a láma milyen halottan tompa, a levegő milyen babonásan reszkető. A házak ormán furosa, istenes felirások ragyogtak. Az egyik azt mondta: „nem lehet az élet elől megszökni“, a másik azt hirdette: „végig kell folytatnod, amit egyszer megkezdted“, a harmadikról az volt olvasható: „nem akkor halsz meg, ha te akarod, hanem akkor, ha az Ur akarja“ a negyedik kategorikusan szólt: „leléled, ami hátra van“, az ötödik sejtlemesebb volt: „majd eljönnek érted“ s egyáltalán minden házról szólt valami figyelmeztetés, amiből a szigetlakóknak meg kellett érteniük, hogy nincs öngyilkosság s aki azt hitte, hogy egy ugrással ki-szökhetik az életből és gyötrelmeiből, vagy ostobaságából, annak rá

Színház után menjünk
REITMANN ADOLF

PANNONIA

== KÁVÉHAZABA. ==

Lapunk 4 oldal.

Hideg buffet, pontos és szolid
kiszolgálás.

Egy színházi vacsora 70 fillér.

választópolgártársainkhoz, de közhatalnokaink és főleg közigazgatási tisztviselőinkhez is.

Közhatalnokaink — az u. n. állami tisztviselők leginkább van nekik itéve a felülről való nyomásnak; — feljebbvalóik — a kiknek állásuk — mint alárendeltek is — főleg a kormány kegyétől függ — hajlandók választáskor rájuk parancsolni is, hová szavazzanak, a minék kifolyása volt, hogy az ugy nev. szabadelvű uralkodó párt és kormány alatt az állami tisztviselők majdnem kivétel nélkül mindenkor és minden esetben a kormány utasítása szerint szavaztak, vagy busongva kivonták magokat a szavazástól. Talán nem lesz nagyon érdektelen felhoznom, hogy mikor 1870-ben engem választottak meg az újhelyi kerület képviselőjévé, — mint ellenzéki az akkori miniszterelnök ellenében — mindössze 3 királyi szavazatot kaptam: rám szavazott néhai Karsa Bertalan kir. postatiszt, Bernáth Elemér törvényszéki bíró — a ki több mint debreceni királyi ítélőtáblai elnök halt meg és Meczner Gyula akkori törvényszéki bíró, most főispánunk. Volt olyan is, a ki saját állítása szerint sirva szavazott — ellenem. Most azonban, mióta hála Andrassy Gyula grófnak a szabadelvű párt uralma megtört és állami tisztviselő barátaink közül is igen számosan csatlakoztak nyíltan a függetlenségi párthoz — már nyíltan és szabadon szavazhatnak velünk. Kérjük tehát, szavazzanak is tényleg velünk.

A szabadelvű párt uralma alatt az ellenzék részéről legtöbb panasza volt mindenkor a szolgabírákra, hogy ők erőszakolták át a kormányparti jelöltek megválasztását. En ugyan ezt nem egészen irom alá, de nem tagadom, hogy ők is sokat tettek, — talán mert Damocles kardjaként függött fejük felett az u. n. «államosítás». Most már az sem

kell eszmélni, hogy csak az öngyilkosok szigetére szökhetett, ahol folytatnia kell az életét gyűlöletével és ostobaságaival egyetemben.

A tenorista megmártta a furcsa felirásokat s nem értette, de nem is törte tovább rajtuk a fejét. Nem arra való a tenoristafej, hogy törjék. A leány azonban már egészen felvidult s megszólitotta az első aszszonyt, aki utjába akadt.

— Jó asszony!

Az megnézte a leányt s eszöndesen mutatott balra.

A Szerlelemvárosba menjetek.

— A Szerlelemvárosba? — dádógot a kis kóristaleány.

— Hiszen szerelemből haltatok, ugy-e?

— Igen.

— Ott balra. A Szerlelemvárosban kaptok hajlékot.

A kóristalányunk észbe jutott valami Ravaszny kérdése:

— Maga lelkek, melyik városban lakik?

— A hiuságvárosban.

Ezzel a hiuságvárosi asszony már tovább is ment. Szervánszky értetlenül nézett utána, de a leány agyában már kezdett gyulni a világosság. Ugy kell lenni, hogy a sziget külön szállásolja el a különböző öngyilkosokat s jut külön városrészt a boldogtalan szerelem, a sértett hiuság, a tört becsület halottainak.

(Folyt. köv.)

függ, — talán csak elő nem veszik újra? — de fenyeget egy másik veszedelem — a kinevezendő új főispánunk. Elvárjuk azonban közigazgatási tisztviselőinktől, hogy azokkal szemben is megtartják meggyőződésük szabadságát, — nemcsak a magokét, de megoltalmazták és megvédik minden illetéktelen befolyástól a választó polgároktól is. Hiszen csak világosan látják és nem kételkedhetnek azon, hogy ők sokkal szilárdabb talajon állanak mint a Khuen-Héderváry gróf, vagy bármely más jöhető kormány főispánjai.

Ne csüggedjünk! de választunk minden kerületben megbízható, elvhű függetlenségi képviselőt.

Matolai Etele.

A mi parlamentünkben.

— Vita a csatornázás körül. —

Rendkívül érdekes gyűlése volt hétfőn délután a város képviselőtestületének. A város életében vágó fontos ügyekről folyt a tanácskozás. A viták a legszelebb mederben folytak, megvilágítva az ügyet lehetőleg több oldalról. A legnagyobb vitát azonban a csatornázás ügye provokált. A képviselőtestület nagyobb része azon az állásponton volt, hogy a csatornázáshoz szükséges millió koronás kölcsönt mindaddig nem szabad felvenni, míg a csatornázás részletes tervei és költségvetése el nem készülnek és amíg a milliós kölcsön és a csatornázás fenntartási költségeiről nem gondoskodik a képviselőtestület.

Es esen a ponton igazat kell adnunk a képviselőtestületnek. Nem szabad a várost ilyen óriási költségre hajtani, míg annak fedezéséről nem gondoskodnak. De a csatornázás rendkívül sürgős, azt meg kell csinálni a legrövidebb idő alatt és ezért halaszthatatlan kötelessége a képviselőtestületnek gondoskodni az előálló költségek fedezéséről. Pótadóból nem szabad fedezni a költségeket, mert a csatornázás előnyeit azok is élvezik, akik a közösi terhekhez nem járulnak hozzá, az tehát nem volna igazságos, hogy ezeket a terheket csupán az adózó polgárság viselje. A vízvezetési díjakból szintén nem fedezhetők a költségek, mert a mostani jövedelem kevés arra és a vízdíjakat 1911-ig einelni nem szabad. Egy mód van hát csupán a költségek fedezésére, ki kell mondanunk a csatornázási szabályrendeletben, hogy mindazok, akik vízdíjat fizetnek, tartoznak a csatornázás fenntartási költségeit is fizetni a vízdíj arányában. Ez volna a kivétel kulcsa, a hozzájárulási számlékat aztán aszerint alapítanák meg, hogy mennyi költségre van szükség.

Ez az egyedüli és egyben a legigazságosabb módja a költségek viselésének. Ezt a módot kell elfogadni a képviselőtestületnek és akkor rövidesen megoldható a csatornázás kérdése. Mert, hogy a csatornázás életbevágóan fontos és ezért annak a legrövidebb időn belüli létesítése elől

elzárkózni nem lehet, az — azt hisszük — meggyőződése mindenkinek, aki ennek a városnak a sorsát szívén viseli.

A gyűlésről egyébként az alábbiakban számolunk be részletesen:

Megnyitás.

Pontban a kitűzött időben jelent meg a közgyűlési teremben dr. Reichard Salomon polgármester, hogy megnyissa a közgyűlést. A képviselőtestület tagjai ekkor már tekintélyes számban voltak jelen. Ott voltak: Zinner Henrik, Waller Aladár, Sinai Jakab, Némethy Bertalan, Fuchs Jenő, Milacek János, dr. dr. Gröz Dezső, Isépy István, dr. Gombos Gáspár, Keresztesi Lajos, Reichard Armin, Gáthy Géza, Kottán György, Jelenek Ádám, Haas Mór, dr. Klein Károly, Halász József, Króó József, Grünbaum Simon, Klein Izidor, Móré Dániel, Schvarebarth Lipót, Friedrich Mor, Schweiger Márkus, Blumenfeld Adolf, Blumenfeld Jenő, Róth József, dr. Kellner Soma, Schiller Kálmán, Horváth József, Blumenfeld Emanuel, Róth Bernáth, Hönisch Dezső, Buza Barna, Hericz Sándor, Alexander Vilmos, Alexander Manó, Haas Adolf, Widder Gyula, Bettelheim Sándor, Róth Mór, Bernáth Aladár, Lipsitz Adolf, Matolai Etele, Szöllösy Arthur, Szedlák János, Orosz Mihály, Grünberger Abraham, Deutsch Adolf, Klein Andor, dr. Molnár János, Neumann Jenő, Guttman Armin, dr. Roboz Bernát, dr. Székely Albert, Reichard Lajos, Kapu Gyula, Rose József, Réz Gyula, Schön Sándor, Zombory János, Kovalecsik János, Schweiger Ignác, Bokor József, Ehlert Gyula, Geese Jenő, Krausz Lipót, Lövy Adolf, Barua Dezső, Lefkovicz Jakab, dr. Lichtenstein Jenő, Reichard Sándor, dr. Berger József, dr. Adriányi Béla, Markovits Miksa képviselőtestületi tagok és az előjáróság tagjai közül: Farkas Andor, Pataky Miklós, Schmied Lajos, Kérészy Gyula, dr. Kellner Győző és Mitrik Mihály.

Csatornázás ügye.

Reichard Salomon polgármester bejelent, hogy az 1400000 koronás beruházási kölcsön kötvényének elfogadása képezi a gyűlés első tárgyát, de kijelenti egyben azt is, hogy ezáltal csak a kötvény szövegének az elfogadásáról van szó, az összeg fedezéséről majd később esetleg esetre fog határozni; a képviselőtestület.

Az első felszólaló Halász József volt. Azzal kezdte beszédét, hogy ellenzi a kölcsön realizálását. Előbb ő sürgette mindenáron a csatornázást, most azonban a viszonyok aképp alakultak, hogy le kell mondanunk a csatornázásról, sőt óva inti a képviselőtestületet, hogy abba bele ne menjen. Eleinte úgy állt a helyzet, hogy a városi mérnök a vízvezetési jövedelmét 120000 koronára kontempláta, sőt erről biztosította is a várost, most pedig kivil, hogy a vízvezetéknek a bevétel 68000 korona és ezzel szemben a kiadás 63000 korona, 5000 korona az évi tiszta haszon, sőt ha realis számítást csinálnak, a bevétel alig futja a kiadásokat. Miből fedezik hát a csatornázási költségeket? Az 1000000 korona évi annuitása a papírkülföldzettel és a fenntartási költségekkel a legminimálisabb számítás szerint is kitesz évi 70000 koronát. Ha ezt pótadóból fedezik, akkor az körülbelül 30 százalékosnak felel meg. Ilyen horribilis pótdadómelés pedig teljesen tönkretenné a középosztályt, mely már most is alig bírja a vállára nehezedő rendkívül súlyos terheket. Ó ma sincs ellene a csatornázásnak, sőt szükségesnek tartja azt, de a leghatározottabban állást foglal az ellen, hogy minden alapos számítás nélkül, anélkül, hogy a fedezetről gondoskodnának, a kölcsön felvételével járó súlyos kötelezettségeket a város magára vállalja

Indítványozza, hogy mindaddig, míg a város nem gondoskodhatik a csatornázás évi költségeinek a fedezéséről, tartsák függőben az egész kölcsön felvételét, mondjon le a város a csatornázáshoz szükséges 1000000 korona felvételéről és az egyéb beruházásokra szükséges 400 ezer koronából is csak a legszükségesebbeket vegye fel.

A mérnök védekezése.

Halász felszólalására Kérészy Gyula városi mérnök válaszolt. Nem felel meg a tényleges állapotnak — úgymond — Halász azon állítása, hogy a vízvezeték csak évi 5000 koronát jövedelmez, mert már ez évben is 15000 korona lesz a tiszta jövedelem. Sohasem állította, hogy a csatornázás költségeit pótadóból kell fedezni. Már régen készített egy szabályrendelet tervezetet, melyben a költségeket olyformán kívánja megállapítani, hogy az a város minden lakosát egyformán terhelje. Ezt olyformán kívánja elérni, hogy a vízvezetési díjakat 25 százalékkal emelik, az építési költségeket pedig a háztulajdonosok viselnek fele részben. Pótadómelésre csak 2-3 évig volna szükség és ez az emelkedés sem volna nagyobb 5 százaléknál. A csatornázást elhalasztani nemcsak, hogy nem szabad, hanem valóságos bűn volna a város közönségével szemben, mert a mostani csatornák használata törvénytelen s így azt minden pillanatban betilthatják. Ez esetben pedig a szennyvíz levezetésére nem volna csatornának, ami állandó dögvézes veszélynek tenné ki a várost. — Kéri a kötvény elfogadását.

Több hozzászólás.

Erényi Manó dr. figyelmezteti a képviselőtestületet arra a veszélyre, mely a csatornázás elhalasztásával közegészségügyi szempontból fenyegeti a várost és amire már másfél évvel ezelőtt figyelmeztette dr. Ohudovszky a képviselőtestületet. Nem hiszi, hogy egyetlen ember visszariadjon a legmesszebbben áldozattól is, amikor egy egész város egészségügyi érdekéről van szó. De meg kell csinálni a csatornázást egyébként is, mert a felettes hatóságok fogják erre a várost kényszeríteni.

Gröz Dezső dr. szükségesnek tartja a vízvezeték és hajlandó arra áldozni is, de mikor arról van szó, hogy az 1000000 korona felvételével esetleg 30 százalékos pótdadót szólnak a város nyakába, amivel ugyszólván tönkre teszik a háztulajdonosokat, nem tudná nyugodt lelkiismerettel megszavazni a kölcsön felvételét. Indítványozza, hogy az egész ügyet adják vissza a mérnöki osztálynak, mely készítsen részletes tervekét és költségvetését, hogy tiszta képet alkothasson mindenki arról a tengeről, mely a csatornázással a város nyakába szakad. Ő kijelenti, hogy kisebb pótdadómelésbe szívesen belemegy a csatornázásért.

Szóllósy Arthur szükségesnek tartja a csatornázást és nagyon csodálkozik azon, hogy akadnak emberek a képviselőtestületben — köztük dr. Gröz Dezső is — akik azt hitték, hogy a csatornázás költségei önmaguktól fognak törlesztődni. A képviselőtestületnek morális kötelessége a háztulajdonosokkal szemben, hogy a csatornázást elkészíttesse, mert a háztulajdonosok nagy része már elkészítette a csatornáját is, felülve az eddigi biztatásoknak és ezek az emberek nem bírják el, hogy jelentékeny összegeket áldozzanak hasznavehetetlen dolgokra.

Schiller Kálmán az eddig elhangzott beszédek nem tartja egybeként, mint ebdé után elhangzott tracsnak, mert — mint a polgármester is kijelentette — most csak a kötvény elfogadásáról van szó. A költségek fedezéséről később lesz alkalma a képviselőtestületnek határozni, az most nem tartozik a tárgyra, Egyébként az a véleményem, hogy a csatornázás egészségi szem-

pontból feltétlenül szükséges és ezért hajlandó minden áldozatra. A követélyt elfogadja.

Erős kritika.

Némethy Bertalan feltételül és minden körülmények között a csatornázás mellett van. Ezt az álláspontját már többször kifejtette a képviselőtestületben és ez a nézete nem változott meg. De ő is amellett van, hogy előbb tisztá képet kell teremteni ebben a kérdésben és nem lehet a követény elfogadásával befejezett tények elé állítani a képviselőtestületet. A képviselőtestület már 1908. június havában kimondta elvből, hogy a csatornázást szükségesnek tartja és meg is alakította a csatornázási bizottságot, de azt 1909. április óta ülésre nem hívták össze és így lehetetlenül tették, hogy az ügyet kellőleg előkészítse. Ez súlyos mulasztása a városi vezetőségnek. Így adminisztrálni nem lehet. Az ilyen adminisztráció a város tönkretételére vezet. — Indítványozza, hogy a képviselőtestület utasítsa a csatornázási bizottságot a csatornázási terveknek és költségvetésnek oly időben való elkészítésére, hogy azokat még február 15-ig a képviselőtestület elé terjeszthessék, a polgármestert és a mérnököt pedig felelősség terhe mellett utasítsák, hogy a szükséges adatokat azonnal becsásák a bizottság rendelkezésére.

Halász József újabb felszólalása után Buza Barna jelentette ki, hogy csatlakozik Némethy indítványához, csak a dátumhoz kötést nem helyesli, mert véleménye szerint a bizottság február 15-ére el sem készülhet a tervekkel. Indítványozza, hogy a képviselőtestület utasítsa a bizottságot a terveknek a legrövidebb idő alatti elkészítésére. De nem fogadhatja a követélyt azért sem, mert az annuitás fizetése 1910. jan. 1-től volna kötelező.

Vita vége.

Kérészy Gyula válaszol Némethy beszédére és habár — úgy mond — az elhangzott vádak őt is illetik, engedjék meg neki, hogy azokat ne vegye magára. Nyugodtan vállalhatja, hogy az országban egyetlen városi mérnök sem teljesíti lelkiismeretesen a kötelezettségét, mint ő. A részletes tervek eddig azért nem készíthetők el, mert idő híján precíz számítás nem csinálhat.

Zinner Henrik drágának tartja a költséget. Indítványozza, hogy a míg a részletes tervek elkészülnek, puhatóldozék a polgármester, vajon kedvezőbb feltételek mellett nem-e volna a költségen beszerezhető.

A képviselőtestület ezután egyhangulag elfogadta Némethy indítványát Buza módosításával és Zinner pótindítványával.

Apróbb ügyek.

A képviselőtestület nem hagyta jóvá a Rude Bernáttal kötött bérleti szerződést. Kimondotta, hogy Rudet 1910. május 1-ig meghagyja a bérletben, februárban azonban a „Vörös Ökör” összes bérlőinek felmondja a bérletet mert a bérösszegeket 40 százalékkal emelni kívánja.

Tudomásul vették a pénzügyigazgatóság átiratát, melyben tudatja a várost, hogy a pénzügyminister jóváhagyta a pénzügyigazgatónak az ujhelyi korszmák számanak 84-ről 40-re való apasztása tárgyában kiadott rendeletét és felkérte a polgármestert és rendőrkapitányt, hogy az apasztásnál hámánusan, a körülmények alapos mérlegelésével járjanak el.

Tudomásul vették a polgármester azon jelentését, hogy a közigazgatási bizottság mindennemű nem tett eleget a képviselőtestület utasításának az utcák járdázása ügyében készítenő szabályrendelet tárgyában és utasították a tanácsot, hogy a szabályrendeletet készítse el és azt a képviselőtestületnek 60 nap alatt mutassa be.

Szakkbizottságok kiegészítése.

A szakkbizottságok kiegészítésére került ezután a sor. Alig került

azonban tárgyalásra a kérdés, máris látható volt, hogy ebben a választásban — ha csak valami módon elejét nem veszik — elkeseredett küzdelmek lesznek, melyek esetleg megmondolatlan hevessegekre ragadják a képviselőtestület tagjait. A szenvedélyes harc lecsillapítására legalkalmasabbnak látszott Widder Gyula indítványa, hogy a közgyűlés egy negyedórára alakuljon át értekezletre és ezen próbálják az ellentéteket elsimítani. A polgármester fel is függesztette egy negyedóra a gyűlést és a Matolai Etele elnöklete alatt tartott rövid értekezlet tényleg sikerült egyhangú megállapodásra jutni. Az újból megnyitott gyűlésen tehát egyhangulag történt a választása.

Választás eredménye.

A választás eredménye a következő:

Fogügyi bizottságba: Matolai Etele elnök; Ambrózy Nándor alelnök; dr. Róth József, dr. Erényi Manó, Schüller Kálmán, dr. Klein Károly, dr. Grosz Dezső, dr. Székely Albert.

Megmaradtak: dr. Kellner Soma, dr. Rosenthal Sándor, Szöllösy Arthur, Isépy István, hivatalból: főügyész.

Pénzügyi bizottságba: Miklóssy István elnök; Némethy Bertalan, Halász József, dr. Buza Barna, Widder Gyula, Székely Elek.

Megmaradtak: dr. Haas Bernáth alelnök; Isépy István, Zinner Henrik, Grünbaum Simon, Kellner Soma, Szöllösy Arthur, hivatalból: számvévo.

Közig. és rend. bizottságba: dr. Buza Barna elnök; Bernáth Aladár alelnök; Ehler Gyula, Kincsesy Péter, dr. Székely Albert, Reichard Lajos, dr. Lichtenstein Jenő.

Megmaradtak: dr. Gombos Gáspár, dr. Kovalecky Elek, dr. Legeza János, Miklóssy István, Róth József, hivatalból: rendőrkapitány, főügyész.

Színügyi bizottságba: Ehler Gyula, dr. Buza Barna, Kincsesy Péter, Lengyel Manó, dr. Róth József, hivatalból tagja: Schmidt Lajos. Kültügök: Görömbe Balázs, Reichard Sándor, Reichard Dénes, Farkas Andor, dr. Nagy Arthur.

Megmaradtak: Dókus Gyula elnök; dr. Hornyai Béla alelnök; dr. Szirmai István, dr. Ligeti József, dr. Rosenthal Sándor, Fejes István, dr. Ambrózy Agoston, Widder Gyula, Kültügök: Fornszeck Béla, Lengyel Manó, Vass József, dr. Moskovits Vilmos, Bajusz Zoltán, dr. Isépy Zoltán.

Építési és szepességi bizottságba: Kincsesy Péter, Némethy Bertalan, Hericz Sándor, Klein Izidor.

Megmaradtak: Hósch Dezső elnök; dr. Hornyai Béla alelnök; Bánóczy Kálmán, Haas Adolf, Armágyi János, Rose József, Lipsitz Adolf, Róth Bernáth, hivatalból mérnök.

Fogyasztási adókat ellenőrző bizottságba: Kincsesy Péter, dr. Buza Barna, dr. Róth József.

Megmaradtak: Elnök polgármester; Grünbaum Simon, Klein Andor. Hivatalból: pénzügyigazgató, főügyész, számvévo.

Virtüléseket és községi választásokat összehívó bizottságba: Dókus Ernő elnök; Hericz Sándor, Waller Aladár, Bettelheim Sándor.

Megmaradtak: dr. Legeza János, Blumenfeld Jenő, Haas Adolf, Friedrich Mór, Ambrózy Agoston.

Igazoló választmányba: Kincsesy Péter.

Csatornázási bizottságba: Kincsesy Péter, Némethy Bertalan, dr. Buza Barna, dr. Chudovszky Mór, Alexander Vilmos.

Megmaradtak: Elnök polgármester; főügyész, főügyész, mérnök, Hajnal Dezső, Szöllösy Arthur.

Közigazgatás meneti ellenőrző bizottságba: dr. Buza Barna, Némethy Bertalan, Pilissy László, Blumenfeld Adolf, Schweiger Márkusz.

Megmaradtak: dr. Hornyai Béla alelnök; dr. Kovalecky Elek, Bernáth Aladár, Grünbaum Simon.

Megbizádasági bizottságba: Kincsesy Péter, Réz Gyula rendes tagok, Póttagok: Szedlák János, Góts Ignác.

Megmaradtak: Polgármester elnök: Róth Bernáth, Fusch Jenő, ifj. Horváth József, Ligeti Ignác, Davidovits Adolf, Markovits Miksa, Juhász Jenő, Vadász Antal, Póttag: Walther László.

Utí bizottságba: Fleiszner Frigyes, Waller Aladár, Alexander Vilmos.

Megmaradtak: Elnök polgármester: Hósch Dezső, Gottlieb Jenő, Lipsitz Adolf, Fusch Jenő, Markovics Miksa, Kapu Gyula, Reichard Gyula, Klein Andor.

Borpiacszeti bizottságba: Kincsesy Péter, dr. Buza Barna.

Megmaradtak: Elnök polgármester; Miklóssy István, dr. Hornyai Béla, dr. Kellner Soma, Isépy István, dr. Chudovszky Mór, Kiss Ödön.

Egészségügyi bizottságba: Kincsesy Péter, Widder Gyula, Kádár Gyula és Reichard Sándor gyógyszerészek, dr. Hornyai Béla, dr. Ligeti József, dr. Nyomarkay Ödön, dr. Roboz Bernáth, Schön Sándor.

Megmaradtak: Hivatalból: városi főorvos, állatorvos, városi orvos, a lelkészek, minden iskolának 1—1 tanítója, jegyzők, rendőrkapitány.

Államsegély szétosztása.

A belügyminister — mint már jeleztük — a városok segítésére és elsősorban a városi tisztviselők fizetéseinek rendezésére megszavazott 20000000 koronából 9000 koronát utalt a mi városunknak. Ennek az összegnek a felosztását a tanács elkészítette és jóváhagyás végett a képviselőtestület elé terjesztette. A képviselőtestület azonban a felosztást nem találta a minister rendelkezésének megfelelőnek és ezért utasítja a jogügyi, közigazgatási és pénzügyi bizottságokat, hogy a felosztásra, illetőleg az összeg hovafordítására vonatkozólag készítsen újabb javaslatot és azt terjeszse legrövidebb időn belül a képviselőtestület elé.

Megint választás.

Eztán az üresedésben levő állások betöltésére került a sor. A pénztárnoki állásra *Kalmányi Jenő* gazdasági tanácsost, az ellenőri állásra *Szechenyi Lajos* irnokot, a gazdasági tanácsosi állásra dr. *Kellner Győző* tb. rendőrtilnokot, az irnoki állásra *Szankó Zoltán* díjnokot helyettesítették egyhangulag, egyben kifejezték a képviselőtestület az óhaját, hogy a Szankó Zoltán helyére díjnokká *Gottlieb Jenő*t nevezzék ki a polgármester.

Miután az idő nagyon előre haladt a polgármester a képviselőtestület kívánságára a közgyűlést berekesztette és a le nem tárgyalt pontokat egy legközelebb összehívandó rendvili közgyűlés napirendjére tűzte ki.

HIREK.

— **A függetlenségi kör táncmulatsága** iránt mind nagyobb érdeklődés nyilvánul városzerte. A teli mulatságok legényesebbeki voltak eddig is a függetlenségi kör mulatságai, az lesz most is. A mulatni vágyás, a jó kedvigazi tanýaja ez a mulatság, melyen rang és felekezeti különbség nélkül együtt találhatjuk a társadalom minden rétegét a legkedélyesebb együttérzésben. A mulatság sikere érdekében a rendezőség állandóan tárodozik. A meghívókat most küldik széjjel. Páholyjegyek már csak kevés számban kaphatók Landesmann Miksa és Társa könyvkereskedésében.

— **Választás a munkásbiztosító pénzárban.** A sátoraljauhelyi kerületi munkásbiztosító pénzárban a múlt kori választások megsemmisítése folytán f. hó 18-án újból tisztviselőválasztás volt. Az igazgatóság az ügyvezető-ellenőri állásra *Bach Károly*-t, a pénztárnoki állásra *Zombory Józsefet* választotta meg.

— **Halalozás.** Ligeti Ignác bornyagykereskedő f. hó 18-án hajnalban hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma d. u. fél 3 óraker őriási részvét mellett volt. Az elhunytban dr. Ligeti József vármegyei tb. főorvos testvérbátyját gyászolja.

— **Hangverseny.** Az Izr. Nőegylet választásnyosa f. hó 16-án tartott gyűlésében dr. Rosenthainé egyel. elnökőnl előterjesztésre elhatározta, hogy febr. hó 12-én a városi színházban jétékonyeóit; hangversenyt rendez. Az előnkég magas színvonalu, élvezetes estélyben óhajta részeseiteni a közönséget, mért is elsőrangu szereplőkről gondoskodott. A hangversenyen közreműködnek: Komlósy Emma énekművésznő, a 12 éves Meer Margit zongora-művésznő és Kabos Ede az elismert író. Jegyek már most kaphatók Landesmann Miksa és Társa cégnél, ahol az érdeklődők részletesebb felvilágosítást is nyerhetnek.

— **Jótekönyvelő alapítvány.** A sátoraljauhelyi gyógyszerészek ez éven is, újví ajándékok megváltása címén, egyszázötvea koronával gyarapították jótekönyvelő alapítványukat, amely 1910. január elsején 2097 korona 73 fillért tesz ki.

— **Nyilvános köszöntő** Nehai Reichardt Mór és neje gyermekei boldogult emlékü szüleik neveinek megörökítésére a sátoraljauhelyi izr. Nőkönyha javára 200 koronát adományoztak. Fogadjak a nemes szívű adakozók az egylet hálás köszönetét. Wedder Gyula elnök, Haas Adolf pénztárnok.

— **Kalotaszegi háziipari kiállítás. Sátoraljauhelyben.** Folyó hó 20-án városunk közönségének alkalma lesz, hogy egy szokatlanul kedves, intim és érdekes kiállításban találjon gyönyörködtető szórakozást, ami egyszersmind hasznos tanulmányul is fog szolgálni. A Banffyuhnyad és Kólozvár közt elterülő Kalotaszeg helyvidéki közönségének szegénysorsu tisztja magyar lakossága évtizedek óta kézi iparúzéssel keresi meg kenyerét. Ezeknek az ipartermékeknek értékesítésére Körörsfön iparpártóló szövetkezet alakult, a mely a kész árukat az egyes iparúzóktól átveszi és azonnal kifizeti, hogy azok munkájukért a fenntartásukhoz szükséges eresetükre ne legyenek kénytelenek addig várni, amíg vevő jelentkezik. Ez a szövetkezet most Budapestén központi telepet létesített és a fővárosban állandó háziipari kiállítást nyit meg a kalotaszegi kézi ipartermékekéből. Elhatározta azt is, hogy az ország jelentékenyebb vidéki városaiban, így Sátoraljauhelyben is vándor-kiállítást rendez. Ezeken a kiállításokon nemcsak a körörsfői szövetkezet háziipari cikkei, hanem a kalotaszegiek bámulatosan szép kézi himzései, a híres „kalotaszegi varottas“-ok is szerepelni fognak. A tászyökekes magyar, kéziipart üző lakosság megőrhetését fogja előmozdítani mindenki, aki a hazai ipar emines pártolásával ezt a kiállítást, melyet díjtalanul tekinthetnek meg, meglátogatja és a tetszetős, hasznos és meglepően olcsó művészi tárgyakból vásárol. A kiállítás a budapesti telep igazgatója, Bokor Imre fogja vezetni. A vendökséget *Dokus Gyuláné*, *Dókus Gyula* és dr. *Reichard Salamon* váltálták el. A kiállításra — mely már f. hó 23-án vasárnap este bezárul — belépő díj nincs. A kiállítás megtekinthető d. e. 19—1-ig és d. u. 3—7-ig.

— **Mennyien vándoroltak ki Ujhelyből.** A mult 1909. év folyamán Sátoraljauhely városából összesen 139-en kértek külföldre szóló utlevelet. Ezek közül a mult év folyamán kivándoroltak 93-an többnyire Amerikába.

— **Megkergetett tolvaj.** Az elmúlt napok egyik éjjelén a Mihály gyártelepi éjjeli őr a gyár területén egy gyanus emberre lett figyelmes. Mikor az id-geen jövevény közelébe

gyekezett érní, egy ismeretlen férfi a kassai vágányok felé futásnak eredt és elmenekült. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, a hol a gyanús ember kilitének kiderítése érdekében megindították a nyomozást.

— **Szén-tolvajok.** A helybéli máv. főnökség bejelentette a rendőrkapitányának, hogy az állomás területéről ejelenként szemet lopnak ismeretlen tettesek. Legutóbb az éjjeli őr egy sereg gyerekeket riasztott el a szén mellől, a kik közül egyet el is fogott. A rendőrség megindította a nyomozást és a tettesek megbüntetésé iránt megette az intézkedéseket.

— **Mezőgazdasági és iparkiallítás Nyiregyháza** Szabolcsvármegye gazdasági egyesülete 50 éves fennállásának emlékeztetőre 1910. év szeptember havában jubiláris mezőgazdasági és ipari kiállítást rendez. A kiállítás részben országos is, amennyiben a gépgyártás és baromfitegyezés országos jelleggel bír. Részt vehetnek mindazon Szabolcsvármegye területén kívül lakó gyárosok és kisiparosok, akik olyan árukat termelnek aminőket Szabolcsvármegye területén nem termelnek. A kiállításon való részvétel bejelentési határideje 1910. év január hó 31. amely véghatárrnapig a résztvevők tartoznak bejelentési ivatek pontosan a kiállítandó tárgyak s különösen az igénybe veendő terület megnevezésével kitölteni s azt a kiállítási iroda címére megküldeni. Minden a kiállításon vonatkozó felvilágosítással készséggel szolgál, valamint bejelentési ivatek készségesen küld a kiállítási végrehajtó-bizottsága Nyiregyháza (Vármegyháza).

— **Magyar pasztorjáték.** A jános-völgyi róm. kath. elemi népiskola jótékonycélra színelőadást rendezett. Az előadás a környék intelligenciája igen szép számmal jelent meg és nagy lelki örömmel élvezte a tót ajku gyermekek magyar előadását. A kedvező nyugi sikeren az elért erkölcsi sikerért az iskola vezetőségét és különösen Matuscsák Róbert tanítót illeti meg az elismerés, a ki a magyarosítás érdekében nagy tevékenységet fejt ki.

— **„Walter Schnaifs kalandja.”** Ezt a címet viseli egy új Maupassant-füzet, mely most jelent meg a „Magyar Könyvtár” decemberi sorozatában. A nagy francia írónak ez a gyűjteménye is — épugy mint az ugyanott már eddig megjelentek — az ő legszebb remekeiből van összeválogatva: azokból, melyek örökbecsű mintái maradnak az elbeszélés, művészetének itt gondos és teljes fordításban (Zoltán Vilmoséban) kerülnek a közönség elé. A füzet méltán leghíresebb darabja az, amely címét adta s mely a francia porosz háboru egy epizódjának elbeszélésében ép oly csöndes iróniával festi a német sereg egy harcosát, anilyen derűs gunynyal mondja el egy francia falu „hósködéseit”. — A füzet 30 fillérért kapható minden könyvkereskedésben.

— **Buziási Phönix.** A hazai ásványvizek között az első helyet méltán a „Buziási Phönix” foglalja el, mely nemesak kiváló borviz, de számos orvosi tekintély egyhangu véleménye szerint kitűnő hatású gyógyvíz. A buziaszi gyógyfürdő agilis tulajdonosa Muschong páratlan áldozatkészségének köszönhető, hogy a „Buziási Phönix” nemesak hazánkban, hanem a külföldön is, de nevezetesen a Balkánon a legelterjedtebb ásványvizek egyike.

— **Ferromanganin** az elismert legjobb szer vérszegénység, sápkór, szívdobogás, ideggyengeség, gyenségi állapot, tisztátalan vér, kiütés, kelés, görvélykór, stb. esetén amennyiben a vért tisztítja és vért köpez. A vér a forrás mire az egész testünket táplálja, s melylyel testi és szellemi erőnket visszanyerjük. Vásárlásnál ügyeljünk a törvényesen védett szóra: Ferromanganin, ára üvegenként 3 kor. 50 fillérért

kapható minden gyógytárban, de biztosan Ferromanganin Cie. Budapest, VI. Király utca 12 szám.

— **Keresetük** az az idős urinó, ki folyó év január 2-án reggel gyorsvonatra Ujhelyben felszállt és szerezési állomáson leszállt, véletlenségből fehér kalapot egy papirzacskóban elvitte s ugyan ilyenben a saját fekete 2 dr. struc tollas kalapját nekem hagyta. Ha kívánja kalapját vissza, sziveskedjen az enyémemet ezen címre küldeni: M u d r a y Anna leánykereskedelmi iskolai tanuló Miskolcz, állami vasuti telep 19. sz. 4-ik ajtó s tudassa velem becses címét s legnagyobb készséggel én is vissza küldöm saját kalapját.

A meghülés

az az ajtó, amely a komoly betegségeket bebocsájtja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIO becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférközhetne.

SCOTT-féle EMULSIO

tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

Orvosok, szülészok, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véd- a legkiválóbb. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. figyelembe venni. Kapható minden gyógytárban.

NYILTÉR.

A szerkesztőért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA

5500

közjegy. hit. bizonyítvány orvosok és magánosoktól tanuskodik, hogy a

KAISER-féle
mell-karamellák
3 fenyővel

Köhögés

rekedség, elnyálkásodás, hurut, görcs és fojtóköhögést a legjobban elhárítja.

Csomagja 20 és 40 fill. Szelencze 60 fillér.

Kapható:
Widder és Reichard gyógyszeráránál és Hrabéczy Kálmán drogeriájában.

57/1910. vh. szám

Árverési hirdetmény.

A saujhelyi kir. járásbírósa 1910. V. 15/2. sz. kiküldő végzése folytán a Kereskedők, iparosok és gazdák 828 kor. 43 fill. és járulékaiknak követelésének kielégítése végett 1910. évi január hó 24 én délelőtt 11 és fél orakor Sátoraljaújhelyben, Andrassy-utca 54. sz. alatt a végrehajtást szvenvedő lakásán elárverezem azon 3000 koronára beesült ingókat, melyeket a sátoraljaújhelyi királyi törvényszék 12253/009. sz. végrehajtást rendelő végzése folytán az 1909. V. 1432/2. sz. végrehajtási jkv.-ben felülfoglaltam s melyek az 1909. V. 684/2. sz. alapfoglalási jkv.-ben 1 t. alatt vannak összeírva, u. m. gépkoecsit stb.

Saujhely, 1910. január 9.

Rosner Imre.
bir. vhajtó.

Eladó

egy (hat kat. holdnyi) legjobb fenyvű szőlő teljesen felszerelt nagy borházzal jutányos áron.

Cím: e lap kiadóhivatalában.

KLEIN GÉZA

szénüzlete

ajánlja szoba fűtésre :

I. rendű Porosz-köszén 2 frt. 20 kr. Szalon köszén 1 frt. 80 kr. Porosz briket, valamint I. r. gáz-koksz jutányos árak mellett házhoz szállítva. — Telefon 64. sz.

Kiadó lakás.

A Főtéren, a sátoraljaújhelyi Takarékpénztár tulajdonát képező Lefkovics-féle házban az emeleten 3 szobából és mellékhelyiségekből álló lakás február 1-étől kiadó.

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek a

kiadóhivatalban.

Köhögés, rekedség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü **czukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasztalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

SALGÓTARJANI

Köszénbánya Részvénytársulat
széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)

KLÁR és NEUMAN cégnél

Sátoraljaújhely

rendelhető meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és koksz valamint porosz briket kapható.

Superfosfát-mútrágya.

Káll-só.